

डॉ.पंजाबराव देशमुख कृषि विद्यापीठ, अकोला

संयुक्त कृषि संशोधन व विकास समितीद्वारे केलेल्या पिकनिहाय संशोधन शिफारसी/तंत्रज्ञान (२००९ ते २०१८)

पिकाचे नांव : मुग		
लागवडी विषयी तंत्रज्ञान व शिफारसी :		
वर्ष	अं.क्र.	शिफारस
२०१२	१	पुर्णा खो-यातील खारपाणपट्ट्यात आर्थिक फायद्यासाठी मुग-हरभरा आणि सोयाबीन-हरभरा ह्या दुबार पिक पध्दती सोबतच समतल आणि उताराला आडवी कास्तकारी व शेततळ्यातुन संरक्षित ओलीत करण्याची शिफारस करण्यात येते.
खत व्यवस्थापनाबद्दल शिफारसी		
वर्ष	अं.क्र.	शिफारस
२०१०	१	मुगाचे अधिक आर्थिक उत्पन्न मिळविण्याकरिता, रासायनिक खतास पर्याय म्हणून २.५ टन शेणखत प्रति हेक्टरी देण्याची शिफारस करण्यात येत आहे.
२०१७	१	विदर्भातील मध्यम खोल काळ्या जमिनीत मुग पिकाचे अधिक उत्पादन व गुणवत्तेसाठी आणि जमिनीची सुपिकता सुधारण्यासाठी शिफारसीत २० किलो नत्र आणि ४० किलो स्फुरद सोबत २० किलो पालाश प्रती हेक्टर देण्याची शिफारस करण्यात करण्यात येत आहे.
२०१७	२	विदर्भातील मध्यम खोल काळ्या जमिनीत मुग पिकाचे अधिक उत्पादन व गुणवत्तेसाठी आणि जमिनीची सुपिकता सुधारण्यासाठी शिफारसीत २० किलो नत्र आणि ४० किलो स्फुरद सोबत २० किलो पालाश प्रती हेक्टर देण्याची शिफारस करण्यात करण्यात येत आहे.
पाणी व्यवस्थापनाबद्दल शिफारसी :		
वर्ष	अं.क्र.	शिफारस
-	-	-
किड व रोग व्यवस्थापनाबद्दल शिफारसी		
वर्ष	अं.क्र.	शिफारस
२०१३	१	मुग पिकाच्या एकात्मिक किड व्यवस्थापनासाठी ईमीडॅक्लोप्रीड ६०० एफ एस ५ मिली व ट्रायकोडर्मा या जैविक बुरशीनाशकाची ४ ग्रॅम प्रति किलो या प्रमाणात बिजप्रक्रिया करुन पिक उगवणीनंतर ३० दिवसांनी अँझाडिरेक्टीन १०००० पीपीएम १० मिली प्रति १० लिटर पाणी तर पिक उगवणीनंतर ४५ दिवसांनी प्रोफेनोफॉस ५० ईसी २५ मिली प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी
काढणी पश्चात व्यवस्थापनाबद्दल शिफारसी		
वर्ष	अं.क्र.	शिफारस
२०१०	१	मुंग व गहू पिठाचे (३ :१) प्रमाणात मिश्रण, योग्य पाण्याचे प्रमाण व पासता मशिनच्या उपयोगाद्वारे दंडकार वड्या तयार करुन त्यानंतर वाफाळून व वाळवून चवदार मुंग वड्या तयार करण्याच्या पध्दतीची शिफारस करण्यात येते.

२०१७	१	पंकृवि मिलीदाल मील मध्ये मुंग व उडीदाच्या साल विरहित डाळीच्या अधिक उताऱ्यासाठी (क्रमशः ८३ व ८२ %), एमरी नं. ३० + ३६ (१:१) चा रोलर वापरून त्याची फिरण्याची गती ९०० फेरे प्रती मिनीट ठेवून तसेच रोलर आणि चाळणी मधील अंतर १८ मि.मि. ठेवण्याची शिफारस करण्यात येते.
२०१८	१	साठवणुकीतील मुगावरील भुंगा किडीच्या व्यवस्थापनासाठी पंदेकृवि विकसीत हर्बल टॅब्लेट प्रत्येकी ०.५ ग्रॅम वजनाच्या ८ गोळ्या प्रति १० कि.ग्रॅ. मुगामध्ये वापरण्याची शिफारस करण्यात येत आहे.
पीक व्यवस्थापनाबद्दल इतर शिफारसी		
वर्ष	अं.क्र.	शिफारस
२०१५	१	मुग बियाण्यामध्ये ३५ दिवसांच्या सुप्तावरथेसाठी लागवडीनंतर ५० व ६० दिवसांनी २५० पीपीएम तिव्रतेच्या मॅलिक हायड्राझाइडच्या दोन फवारण्या करण्याची शिफारस करण्यात येते.